

ШЫН

Бүгү туртарнын пролетарийлери, каттыжыңар!

СЭКП Тыва обкомунун, Тыва АССР-ниң Дээди

Совединиң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

№ 243 (9313) | Воскресенье, 1973 чыл, октябрь 14

1925 чылда
тудулатынган

Өртөө
2 коп.

Октябрьның социалистиг Улуг революциязының 56 чыл оюнга

СЭКП ТК-ның кыйгырыгылары

1. Октябрьның социалистиг Улуг революциязының 56 чыл ою делгезин!
2. Бүгү делегей төөгүзүңгө чаа үе-чаданы—делегейин революстуг ёзу-биле чаартырың, капитализмден социализмге шилчиреңкиңиң үе-чаданы амыткан Улуг Октябрь делгезин!
3. Көзүңгө дириг революстуг интернационалчы өөредиг, империализмге удур, социализмниң болгаш коммунизмниң тилелгезин дээш бүгү чурттарның ажылчы чоннарының демиселчилерин тугу—марксизм-ленинизм делгезин!
4. Коммунист! СЭКП-ниң XXIV съездинин шитпирлерин амыдыралга боттандыр дээш бүгү улустуң демиселчилерин авангарднга бөлүң, массаларның идепкейлиг организацкчылары болгаш кимиздикчилери болуңар!
5. Совет Эвилелиниң ажылчы чоннары! Партиязың XXIV съездинин шитпирлерин боттандыр дээш, бистин Төрзөн чуртувустуң экономиктиг болгаш наамгал күүсүн улам ыңай быжыглаар дээш идепкейлиг демиселчилер!
6. Совет Эвилелиниң ажылчы чоннары! Беш чылдың үшкү, шитпирлиг чылын төлөтпиг доозалы! Тоску беш чыл планын чедишкениң күүседир дээш бүгү улустуң социалистиг чарыжын улам калбаттылы!
7. Коммунизм тургузукчу—улуг совет улуска алдар!
8. Коммунизм тургузукчуңуңда кол күш—Советтер чуртунуң мадырлыг ажылчын, агызы делгезин!
9. Коммунизмниң идепкейлиг тургузукчуу — алдарлыг колхозчу тараачынар делгезин!
10. Коммунизмниң идепкейлиг тургузукчуу—совет улусчу интеллигенция делгезин!
11. Ажылчын агының болгаш колхозчу тараачынарның эвилели делгезин! Совет нитилелдин бузулбас идея-политиктиг чангыс эви быжыгып туруң!
12. СЭКП-ниң ленинчи национал политиказының өндүр улуг чаалап алышыңың — СССР-ниң улустарының интернационалчы чангыс эви болгаш аны-дүңма найыралы делгезин!
13. Ажылчын агының, бүгү совет улустуң шылаттыңан авангарды — Совет Эвилелиниң Коммунистиг партиязы делгезин!
14. Ёзулуг улусчу эрге-чагырганың органы — ажылчы чоннар депутаттарың Советтер делгезин! Социалистиг демократия хөгжүп, быжыгып, Советтер депутаттарының идепкейи өзүп, күрүңнени эргеп-башкарыңга ажылчы чоннарың киржилгези калбарып туруң!
15. Совет профэвилелери! Социалистиг чарышты организацкчылар экижидикер, оң дээштин бедиңдер! Бүдүрүлгени эргеп-башкарыңга ажылчы чоннарың напбаз-биле хандышкыңар!
Коммунизмниң школазы—совет профэвилелери делгезин!
16. Оолдар болгаш кыстар! Марксизм-ленинчи өөредигни, эртемин, техниканың болгаш культураның чедишкенин черин чүтүлдүг шигээдип алыңар! СЭКП-ниң XXIV съездинин шитпирлерин боттандыр дээш идепкейлиг демиселчилер болуңар!
17. Коммунизмниң аныяк тургузукчуларының мурнакчы отряды — ленинчи комсомол делгезин!
18. Коммунизм нитилелдин идепкейлиг тургузукчулары — совет хөдөөнөр делгезин!
19. Совет дайынчылар! Дайынчы болгаш политиктиг белеткег бедин көргүзүлгениң чедиң алыңар, совет улустуң тайбың ажил-инин серемчилегид наамгалар!
Социалистиг Төрзөн чурттуң идегид наамгалачы — СССР-ниң мадырлыг Чепсетиг Күштери делгезин!
20. Совет Эвилелиниң ажылчы чоннары! Төрзөн чурттуң күчүңүң болгаш улустуң чаагай байдалын чайгышты чок естүрериниң үндөсүн — социалистиг экономиканы улам ыңай көдүр дээш чүтүлдүг демиселчилер!
21. Совет Эвилелиниң ажылчы чоннары! Күш-ажылдың бедин бүдүрүңүңүң болгаш бүдүрүлгениң амыттын чедиң алыңар, наамгал чуртун шыгың саңаң, өзөш чарыгаалдарың, эки шынарлыг, хай продукцияны берээ!
22. Беш чылдың үшкү, шитпирлиг чылының планнарын болгаш социалистиг хүлээлгелерин күүседирин чедиш-

киңиги дооскан үлөтүрүнүң, тудуңуң база транспорттуң ажылчыннарыңа, чаарткычларыңа, мурнакчыларыңа алдар болгаш хүндү!
23. Улутпур ажилдакчылары! Чурттуң индустриалдыг күчүң улам ыңай хөгжүдөр болгаш быжыглаар дээш демиселчилер! Чаа күчүлериң эң дүрген шигээдип алырын, техниктиг депшилгени дүргедирин чедиң алыңар!
Чаа техникка болгаш депшилгелиг технологияга делгем орутук берээ!
24. Улутпур ажилдакчылары! Улустуң хөргөлгө барааннарын бүдүрүп үндүрерин көвүдөдөр, ассортиментизм чаартыңар, оларның шынарын экижидикер, бот-үнесин чик-гедикер!
25. Тудуг ажилдакчылары! Чаа объектилерин амытканга өй-шаанда киририн чүтүлдүг чедиң алыңар! Тудуңуң бедин шынары болгаш өртк-үнесин чикгедирин дээш демиселчилер!
26. Транспорт болгаш харылзаа ажилдакчылары! Транспорттуң болгаш харылзааның чепсек-херекселдерин хөгжүдүп, сайыраңгайыңар! Улус ажил-агының хандыраарын бүгү хемчег-биле экижидикер, совет кимилериниң нөгөлдө-лерин улам долу хандырыңар!
27. Колхозчуларга, совхозтар ажилчыннарыңа, көдөз ажил-агының механизаторларыңа, специалистеринге, белеткел болгаш транспорт организацкчыларыңа ажилдакчы-ларыңа, тараачы болгаш көдөз ажил-агының өсө-дээ про-дуктуларын бүдүрериниң база күрүңгө садарың таласы-биле социалистиг бедин хүлээлгелерин чедишкениң күүсе-дин боттарың эрес-шувуругу ажил-ини-биле хандыңар бүгү кимилерге алдар болгаш хүндү!
28. Колхозтарның болгаш совхозтарның ажил-ишчилери! Чер болгаш мал ажилының продукциязын бүдүрер база кү-рүңгө садар таласы-биле планнары болгаш социалистиг хүлээлгелерин долдур болгаш амыр күүседир дээш демиселчилер!
Мал кыштагалышының чедишкениң чорудар, часын тарылгаа үлөдиргелерин боттандыр 1974 чылда бедин дүжүттү алыр дээш чарышты напбаз-биле непередикер!
29. Колхозчулар болгаш совхозтар ажилдакчылары! Чер-ни, техниканы, күш-ажылчы болгаш материалдыг кураавыр-лары ажил-агының амытканар! Бүгү көдөз ажил-агың культураларың дүжүттү болгаш мал ажилының про-дуктуларын бедиңдер, продукция бүдүрерин көвүдөдүңер, оң бот-үнесин чикгедикер!
30. Улутпур болгаш көдөз ажил-агы ажилдакчылары! Колхозтарның болгаш совхозтарның материал-техниктиг ба-засын быжыглаңар! Көдөз ажил-агы бүдүрүлгениң электр-жидериниң, комплектиг механизастаарының болгаш хими-жидериниң, чери мелюрастаарының темпелерин дүргед-дикер!
31. Садыгың, нитиниң чемениге черлериниң, амыды-рал хандырылганың болгаш коммунал ажил-агының ажилдакчылары! Совет кимилерин хандыраарың культу-разың бедиңдер, оларның негелделерин улам долу болгаш эки хандырыңар!
32. Совет Эвилелиниң ажылчы чоннары! Күш-ажылды коммунизмге ёзу-биле көөрү дээш демиселчилер!
Күш-ажылдың сагылга-чуртун болгаш организацкы чор-рукту бедиңдер! Нитиниң өңчүзүн ыдыкты-биле наага-лардан база көвүдөдүңер!
33. Улус ажил-агының ажилдакчылары! Экономиктиг билгилерин, ажил-агының чорударының болгаш эргеп-баш-карының амы үе методтарын чүтүлдүг шигээдип алы-ңар! Күш-ажылды эртеме үндөдүңер организацкчылар, му-рнакчы дүрүлгөңү, эртемин болгаш техниканың эң чаа чедишкенин бүдүрүлгеге улам идепкейлиг непередикер!

Бөгүн—көдөз ажил-агы ажилдакчыларының

Бүгү-эвилел жуну Ооң-биле холбаштыр көдөзүң ажыл-ишчилеринге изиг байыр!

“Колхозтарның болгаш совхозтарның ажил-ишчилери! Чер болгаш мал ажилының продукциязын бүдүрер база күрүңгө садар таласы-биле планнарын долдур болгаш амыр күүседир дээш демиселчилер!”

(Октябрьның социалистиг улуг революциязының 56 чыл оюнга
СЭКП ТК-ның кыйгырыгыларын)

34. Совет Эвилелиниң ажылчы чоннары! Коммунистиг ки-жидилгеге, кижи бурузунуң күш-ажылчы болгаш хай-ни-тичи идепкейин улам ыңай хөгжүдөдүңер күш-ажылчы, кол-лективтерниң ролон бүгү хемчег-биле бедиңдер!
35. Совет эртемендер, конструкторлар, инженерлер, тех-никтер, чогаалкычлар болгаш чаарткычлар! Эрте-тех-никтиг депшилгени бүгү хемчег-биле дүргедикер, эрте-мин бүдүрүлгө-биле харылзааны быжыглаңар! Амы үнесиң эртемин болгаш техниканың чедишкенин улам улус ажил-агыңа эң дүрген непередирин чедиң алыңар!
36. Литератураның болгаш уран чүүлүң ажилдакчылары, культураның ажилдакчылары! Совет уран чүүлүң парти-ян болгаш улусчу болуруңуң тугун бедин тудуңар, уран-чечен мергемжилерин сайыраңгайыңар, боттарыңар-ның арга-мергемжилерин коммунизм тургузукчуларын ки-жидиринге бериңер!
37. Дээди болгаш ортумак школаның ажилдакчылары! Өөредилгениң шынарын бүгү хемчег-биле бедиңдер, улус ажил-агыңа специалистер белеткээрин сайыраңгайы-ңар! Өзүп ораң салгакчыларын коммунистиг азы-ча-ның ёзуңга, өөредилгени болгаш күш-ажылды медресидиг ёзу-биле көөрүңе кимиздикер!
38. Кадик наамгаланың болгаш күш-амаар культу-разың ажилдакчылары! Чоннуң медицина хандырылганың экижидикер, совет кимилериниң хүн буру амыдыралыңа күш-амаар культуразын улам идепкейлиг непередикер!
39. Революцияның, дайынның болгаш күш-ажылды хоо-дуннары! Боттарыңаң байлак дүрүлгөңүң аныктарга чамдык бериңер, совет улустуң революстуг, дайынчы бол-гаш күш-ажылчы чачылдарыңа аныяк салгакчыларын ки-жидиринге идепкейлиг киржиңер!
40. Пионерлер болгаш школачылар! Совет Төрзөн чурту-кага изиг ынакшылыг болуңар, эки өрениңер, күш-ажыл-чы чачылдарың шигээдип алыңар! Ленинниң херээ дээш, коммунизм дээш идепкейлиг демиселчилер болуруңа бе-леткениңер!
41. Ажылчын агының болгаш бүгү ажилчы чоннарың дайынчы марксизм-ленинчи авангарды, империализмге удур, тайбың, демократия, национал хамаарышпас чорук болгаш социализм дээш туртуштуг демиселчилер — коммунистиг болгаш ажилчын партияларга аны-дүңманың байыры!
42. Марксизм-ленинниң болгаш пролетарың интерна-ционализминиң сыныш дивес үндөсүнүң бүгү делегейин коммунизмниң чангыс эви болгаш сырый каттыжышкы-ны быжыгып туруң!
43. Бүгү чурттарның пролетарийлери, каттыжыңар!
44. Социалистиг чурттарның улустарыңа аны-дүңманың байыры! Делегейниң ажилчын агының төөгүлүг чаалап алышының, антиимпериалистиг демиселге шитпирлиг күш, тайбыңың, демократияны болгаш социал депшилгени челеккиңиң — социализмниң делегей системасы хөгжүп, бы-жыгып туруң!
45. Социалистиг чурттарның ажилчы чоннары! Социали-стиг улустарың найыралы болгаш мал каттыжыгыңаңың чангыс эви делгезин! Социализм чурттарың аны-дүңма кадды ажилдакчыларга быжыгып, чечетилип туруң! Соци-ализм дайынчыларың чимзенишкениңге хамаарыштыр серемчилегид болуңар!
Социалистиг интернационализмниң тугун бедин тууал!
46. Антиимпериалистиг чурттарда бүгү ажилчы чоннарың эрге-лерин эрес-шувуругу наамгал, тайбың, демократия болгаш социализм дээш демиселчилер турар ажилчын агыга аны-дү-ңманың байыры!
47. Колонизмды кичи-бөткөрүн ап отааш, боттарың чурттарың хамаарышпас чорук болгаш социал депшилге-зин быжыглаар дээш демиселчилер турар улустарга изиг байыр!

48. Империализмге болгаш расизмге удур, хосталга болгаш национал хамаарышпас чорук дээш демиселчилер турар ко-ло-ния болгаш хамаарылгалыг чурттарның улустарыңа изиг байыр!
49. Революстуг күштерниң — социализмниң делегей систе-мазының, делегейниң ажилчын агының шимчээшкениниң, улустар-ның национал болгаш социал хосталгазы дээш демиселчи-лерниң күчүлүг эвилели быжыгып туруң!
50. Улустарың хосталгазы дээш, социализм дээш кара-бакчыңа болгаш фашистиг кинданарга хилинчелтеттир-ген эрес-мадыр демиселчилерге аны-дүңманың байыры!
Капиталга хоругдаттырганнар хосталга!
51. Империалистиг агрессияны күштерин ашкан төөгүлүг тилелгени чедиң алган мадырлыг ысман улуска аны-дүңманың байыры!
Совет-вьетнам найырал делгезин!
Индий-Кыдаттың бүгү улустарыңа тайбың, хосталга бол-гаш хамаарышпас чорук дээш!
52. Реалистич-фашистиг күштерниң террорунга удур эрес-мадыр демиселди чорудуп турар Чилиниң ажилчын агы-зыңа, ажилчы чоннарыңа болгаш бүгү демократтарыңа аны-дүңманың байыры!
Делегейниң улустары! Чилиниң патриоттары-биле эл-сет-кил каттыжыгыңаңың быжыгыңар!
53. Делегейниң улустары! Араб күрүңелерге удур изра-иль агрессияны соксыдыңар, израиль агрессорга эжелет-тирген бүгү араб черлерин хостаарың, Чоокку Чоон чүйкүң бүгү күрүңелеринге болгаш улустарыңа идегидиг тайбың тургузарың негегер! Араб улустарың чөптүг демиселгени оларны-биле эл-сеткил каттыжыгыңаңың калбарып, быжы-гып туруң!
54. Израиль агрессорлардан боттарың черлерин хостаар дээш чөптүг демиселди чорудуп турар араб чурттарың улус-тарыңа изиг байыр!
Совет болгаш араб улустарың аразыңа найырал база кадды ажилдакчыга быжыгып, хөгжүп туруң!
55. Европа чурттарың улустары! Европа дилти быжыг тайбыңың, ажилчы чок чоруктуң болгаш күрүңелер аразыңа үе-түңелдиг кадды ажилдакчыларның довисазын болду-рар дээш демиселчилер! Дүжүкүлүг чорукту коштадырың дайынчы — реакцияны болгаш реваншизмниң чимзе-нишкенин сойлаңар!
56. Азия чурттарың улустары! Күрүңелер аразыңа тайбыңың, кадды ажилдакчылар болгаш чаагай кожа-хел-бээ харылзааларың быжыглаар дээш, Азияга коллетиитиг айыл чок чорук дээш демиселчилер!
57. Делегейниң улустары! Делегейниң дүжүкүлүг чоруу-нуң коштадырың эглиш дивес болуң дээш демиселчилер, тайбың кожа-хелбээ догунаашкының принциптери аны-дү-ңма бүгү социал тургузукту күрүңелерниң аразыңа харыл-заа-байдаларың норма-чизээ болган турарын чедиң алыңар!
58. Делегейниң улустары! Күштү ажылавызы делегей харылдакчыларга дүрүм болган, а яролуг чепсек мөңгө шагда хоругдаттырган турарын чедиң алыңар! Чепсе-ленишкениң бүгү-ниги болгаш бурун дүжүрери дээш, де-легейниң айыл чок чорукун быжыглаары дээш демисел-чилер!
59. Улустарың тайбыңының болгаш найыралының, им-периализмге, расизмге болгаш дайыңа удур демиселчи-турар бүгү күштерини сырый каттыжыгыңаңың политика-зы — Совет Эвилелиниң ленинчи дашкыны политиказы делгезин!
СЭКП-ниң XXIV съездинин ажилдап кылганы Тайбың программаның идеяларын тилеп туруң!
60. Бистин өндүр улуг Төрзөн чуртувус — Совет Соци-алистиг Республикаларның Эвилели быжыгып, чечетилип туруң!
61. Марксизм-ленинниң тугунуң адаа-биле, комму-нистиг партияның удуртулгасы-биле — коммунизмниң тил-елгезинче буруңгар!

Совет Эвилелиниң Коммунистиг партиязының Төп Комитеди.

СЭТА-ның дыңнады

Евфрат хемде тудуң турар гидроэнергетика комплек-зинге дерилгелер чүдүрүп алган, октябрьның 5-те Си-рияны Тарту дээр португа совет салдыг суднозу «Илья Мечников» чөдө берген ту-рда, израиль ракетка катерлери ол порту октябрьның 12-де боолааның түңдөсүндө оо совет судно сүткө кирген.
Дамаскың районнары-ның бирөөсүндө турар совет Кутуруңа төзүңгө изра-иль самолёттар октябрь-ның 9-та бомбалар октаан, мычарга ол районда калдыг-да шериг объектин чок, а чүткө дашкык күрүңелер-ниң төлөкселчери черлери ту-руп турар болгаш. Ол ба-жыңга турган совет болгаш сирий хамаатыларың ара-зыңа ажилдакчы халапка та-варышкан кимилер база бар.
Израиль уңар чүтү Дамаскка, Хомска, Латакияга араастааны-биле халадан, материал таласы-биле уруг котаралдар болгаш, чурттыңы-кы кварталдарың урээ, хамааты тоюнуң, оң шигинде хөрө-жөдөрлөң болгаш урутар-ның аразыңа ажилдакчы ха-лапка тагарышкан бар болган. Египетти Порт-Саидта болгаш Каирниң кыдыла-рын бомбалаан.
Израиль дайынчыларкт өтүңгүт чөдөш тайбың тур-ттыларга удур, хамааты объектилерге удур ажилдак-чы, харин-дээ күрүңелерин ара-зыңа дайыңа кырышкың тур-рар судноларга болгаш мыр-за-ла тайбың албан төрө-

тир боттарың үлөдөгиле-рин кесемче чокта артар деп, Израильди башкарышкы бо-луктери болан турар бооза, олар ханын-биле азып ту-рарлар-дыр. Агрессия кесем-че чокта артып каап мыда-ва, ыңчангыш бодунуң үлө-дөгил дээш, агрессор калды-гашкун харылзаалага оваа-жыр укуртуг.
Хамааты объектилерин болгаш тайбың чөткө изра-иль чепсетик күштерин ара-зыңаң ёзу-биле бомба-лап болгаш боолан турарын совет улус шитпирлиг-биле буруу таап турар. Израиль дайынчыларын кесем-бу-руузуң үлөдөгилеринге ха-маарыштыр Совет Эвилели алаа жүрүп олурган мыда-ва, ол кем-буруузуң үлөдөгил-лерин түңдөсүндө Сирияда болгаш Египетте турар совет хамаатыларың ари-зыңга олуң-чидан база бар болган, ыңчангыш Сирияны болгаш Египеттиң тайбың хоорайларың бомбалаар чор-рукту доп-доруан соксыды-рын, делегей эргелериниң нормаларын, суднолар эки-пириниң киниң, хостуг чо-руун Израильди шыңгызы-биле сагымын негег тур.
Кеминг үлөдөгилерин Изра-ильдиң уламтылары Изра-ильди бодун шыңгым ур-луктарга чедиңер.
Чоокку Чоон чүккө чөп-түг болгаш быжыг тайбыңды тургузарың үндөсүн бол-гаш израиль агрессияны бол-гаш Израильдиң кылын ту-рары күчү түрүрү үлө-дөгилерин соксыдырың, изра-иль эжелетчилерин эже-лөп алганы араб демисел-чилер хостаары болуң деп, Совет Эвилели санап турар.

1974 чылдың үлүүңгө

Беш чылды дөрт чылда, беш хонуктуң нормазын дөрт хүнде — республика типографияларың кезек ажилдакчы-лары беш чылды ыңчар боттандырың, ам 1974 чылдың үлүүңгө амыдап турар.

Коммунистиг күш-ажылдың бүдүрүлгөз — республика ти-пографиязың коллективизм тоску беш чылдыг бо шит-пиринг чылдыг деп-дески ажилдап, бүдүрүлгө планын эи санында доктаамаз кү-сөдүп келте.

Бо чыл дээр беш чылдың салым-хуузуңа чалааныңа шитпиринг сөстү сөтсөң чыл боттада коллектив ке-и-

гүштери ол уруг харыс-галы эки билди, ыжык буру-ау шымың ажилдап тур-арың бир хөдөшкө бо.

Парлакчы Ираида По-номарева, Тамара Щегола-ва, дээрлээр чөткө сааын ке-зекчиги Екатерина Лопати-на олар 1974 чылдың февраль-дың үлүүңгө кырыштыр ажилдап киришкен. Ноябрь болган де-кабрь үлүүңгө ажилдап тур-

рар кижилер хой. Коммунист Валентина Попованың удур-туп турар бригадазы ноябрь-ның үлүүң амы, недела пла-нын дөрт хонукта күсөдүп турар апарган.

Мындай кайгамчыктыг че-дишкенин таварылга авес.

Тоску беш чыл өтсөң турда ову дөрт чылда күсө-дир деп, бо бүдүрүлгөз кол-лективизм бедиң патриоттуг шимчээшкени ханын-биле үнө-лө, Оң эжелетчилер комму-нист болган. Коммунист пар-тияны Мария Михайлова, дээрлөкчи Валентина По-пова олар экономиктиг са-наашкыны кылып, өрткөн чылдарда ажилың түңдө-ли болан, чаа планың тур-гаш, баштай-ла ыңдыг са-наады кириш, боттары ың-дыг хүлээлгени алганар. Оларның эжелеткенин өскө-лөр изик-биле дөтсөңнөр.

Ам бо хүшнөдө ол бедиң хүлээлгө амыдыралга ботта-нып турар. Типографияны хой-хөй ажилдакчылары үнө мурал ажилдап турар.

Парлакчы Ираида Пано-рева өрткөн тос айларын түңдө-ли-биле алырга ам 1974 чылдың февраль айың үлүүңгө ажилдап турар.

Ол хүн нормазын 150 ху-дан кудулатпай, харын-дээ чамдыкта ийи чүс хуу чеди-рип турар. Ону калач чедиң ап турары дээр — бирги ээ-кеде оң бедиң мергемжа-лында. Ираида Михайлова бештиң разрядтың парлакчы-зы, бодунуң мергемжиге ёзу-туп мастер. Ёско парлак-чылар-биле бир дөмөй маши-

налыг. Ыңчатаа-дээ күш-ажылды бедиң көргүзүлгени бодунуң бүтү билгин, арга-дуракулгазың, чүткүлүң, ыңдыгың хаара мөөңөп, турары-биле чөдөш ап турар.

Хой анык өңүтүг ботта-рыңа чүдө парлар машинда ажилдап турар Тамара, Щеголова күш-ажылдың бедиң бүдүрүлгөзүң чедиң алган. Дээрлээр чөткө кезикчи Екатерина Лопатина ке-ди чылдың февраль айың үлүүң доозуп турар.

Мария Михайлова биле Ва-лентина Попова ам декабрь айың үлүүңгө кирген бол-ган ам айда-ла чыл планын күсөдүңнөр.

Коммунист күш-ажыл-дың шымыңгыш деп бедиң атты эдилеп чорутур Ираида Попомарева, Екатерина Ло-патина, Тамара Щеголова болгаш өскө-дээ үнө мурал ажилдап турарар ол бе-дик адын төлөткөн-биле ба-дыктап, күш-ажылды комму-нистиг ёзу-биле көөр чорук-туң үлөдөгил көргүзүп турар.

О. ИРГИТ.

ЧУРУКТА — 1973 чылдың планын күсөткөң, ам келпир чылдың үлүүңгө ажилдап турар Ираида Попомарева биле Тамара Щеголова оларга типографияда профэвилел месткомунуң даргазы В. Гнездилова биле парлак-чектин начальниги Ю. Кор-пуннов байыр чедирип тура-рын көргүскөң.

С. ФЕОКТИСТОВУҢ
фотоз.

ШИИТПИРАМГ ЧЫЛАА, КӨӨЗӨ ИШЧИЛЕР, АЖЫЛ-АГЫЙ ЧЫЛЫН ЧЕДИИШКИНИНГ ДОСЗАДЫНАР!

Бүгү совет улус-беле бир дөмөй, бистин ийн орденни республикамын колхозчулары болган советтар акылчылары, тускай эртемчилери беш чылдын шийтирилгүшкү чыгышы панын долдур болган акыр күсүдир дээр чарын чер болганда калбарган үдө көзө акыл-агый акылдактарынын Бүгү-өзүндө хуш демдеген турар.

Совет Тыванын көзө акыл-ишчилери боттарынын байырамын чаа-чаа күш-акыл чедишкенин биле уткаан. Республика тос айларда күрүгө сүт садар план 110,3, элтин—105,1 хуу күсүткен. Республиканын колхозтары болган советтар эртен чылдын бо үдөндө турганын 106,2 тонна элтин, 1176 тонна сүтү хойну саткан.

1972 чылдын октябрь бирде турганын биле дөмдөргө, мыйыстык бола малдын баш саны 2,9 хуу, оон иштине инектин—3,7, хойнук болган өшкүчү—1,2, тевенин—6,2 хуу өскөн.

Мал акылдын хожугеринге база оон продукцияны өстүреринге кайгамчылык чедишкенин дээр ССР-ини өрденери болган медальдары-биле 229 мурнакчы шаңнаткан. «Алдан-Мадыр» советтун хойжуу Дамы Намчал Чыргай-оолун Ооржак Социалист Күш-ажылдык Мадыр бектик атты таласкан.

Хой сүт дээр район аралында калбаргач социалист чарыштын биргү оорунда Каа-Хем район чоруп, тос айларда сүт бүдүрерин, оон күрүгө садарынын панын акыр күсүткен. Чөөн-Хемчик, Улуг-Хем, Бик-Хем райондарынын сүт-баран фермаларынын акыл-ишчилери панын дыка акыр күсүткен.

Ленин орденни эдилекчи коммунист Дмитрий Спиридонович Дорониниң удуртканын Туран сүт-баран фермасынын коллективни республика саанчыларынын ортузунга калбарган чарыштын эдилекчиси адис кылган, күрүгө сүт садарынын чыл панын август айда-ла күсүткен. Тургачтар боттарынын арга-курлавырларын

саан көргөш, чыл төңүзүн чедир пландан акыр 230 тонна сүтү садарын хүлээген. Ол дээрде советтар 200 муң рубль оруда-дыр.

Бүгү-өзүндө көзө акыл-агый акылдактарынын хүнүгө ССР-ини 50 чылы атты советтун Кара-Булуң сүт-баран фермасынын акыл-ишчилери күш-ажылчы бекеттерин жүрүжүп турар. Ук ферма бо чыл күрүгө 632 тонна сүт садар панын сентябрь айынын төңүзүндө-ле акыр күсүткен.

ЧААГАЙ АЖЫЛ-ХЕРЕКТЕР, БЕДИК СОРУЛГАЛАР

сеткен, пландан акыр сүт садарын чедишкенин үргүзүп турар. Илде Тывада—суратгы саанчылар З. Рогово, Т. Семиралова, Т. Оюн олар тос айларда бир инекке оналштыр 2700—2900 килограмм сүтү саап алган.

Көзө акыл-агый бүдүрүгө хожугеринге боттарынын төлөттиг салдыкынын кирип турар «Көк-Тей» советтун саанчы В. Долганова, «Күш-ажылдык хостуу» советтун инек кадарчыны К.К. Түлүш, Эренинниң «Чаа орук» колхозта чыгыш Б.Х. Ылаалай, хойжулар О. Доржу, И. Сафонов ботган өскө-даа хой-хон мурнакчыларын ботган чоргаарал-биле алап болур.

Чөөн-Хемчик район 1972 чылдын дүктүк кварталында болган 1973 чылдын биргү чартында мал акылчынын продуктуларын бүдүрерин көрдүдир болган күрүгө садар талазы-биле Бүгү-өзүндө социалист чарыштын тилекчиси болуп шыгараан, ССР-ини Топ Комитеттерин, ССР-ини Министрлер Чөвүленин, ВПСР-ти болган ВЛКСМ Топ Комитеттерин шийтир Кизил түгүн, 10 муң рубль акша шаңналын алган. Ол ышкан республиканын колхозтарынын иштинде Бай-Тайга районун «Мурнакчы» колхозунга,

СЭКП-ини XXII съездин аттыг советтот Ленин орденни эдилекчи, анын коммунист Адис-кис Моңгуш-тин удурткан сүт-баран фермасы тос айларда бир инекке оналштыр 2000 килограмм сүтү саап алган. Ычанганш ук ферма районда сүт-баран фермаларынын чарышынга тилекчи болуп үнгөн. Ферманын коллективни мал кышпа, тагалакчынынга хынамчалык бекеткенин, боттарынын күжү-биле 50 тонна сүгө болур панын 70 тонна кылдыр күсүдир алган.

СЭКП Тыва обкомунун Х пленумунга хой акылдын улам ынай хожугериниң айттырын чугалакыл тура, келир чеди чыл дүргүзүндө хой дүгүн болган элчин бүдүрерин барык ийн катан көндүдирин доктаага айткан. Тыванын хой акылдыг ажил-агыйларда ол талазы-биле чамдык эки чүдүр барын демделеп болур Тока аттыг советтөрү түс хойдан-на чыл сааныла 85—90 болган оон-даа хой хураганна ап турар. Бир хойлан ортумаа-биле 3—3,7 килограмм дүктү кыргып ап келген. Ычанганш сөөлүгү чылдарда мда хой акыл орудагы адыр аларган. «Революциянын чабыкыны» совет республиканы сөөлүгү 2-3 чылдарда эң бектик көргүзүлгө болуп келген. Бо чы-

дым ук ажил-агый төртүр 100 хойга оналштыр 106 хураганна алган, тилекчи болган. «Өкө» советтот хой малдын баш саны чеди чыл дүргүзүндө ийн катан өскөн.

Колхозтарга болган советтот хой акылдын шаңын хожугериниң улуг арга-курлавырлары бар дээрин үстүндө каш фактылар бад-дыктан турар-дыр. Моңгуш-Тайга, Улуг-Хем, Чөөн-Хемчик, Току райондар болган Кызыл хоорай Советиниң акыл-агыйлары күрүгө дүк

акылды чорудуп, чарышты дээштинг организастаанында. Оон ынай тараа дээр дөмдө кирип турган комбайнерлерин, чолдочиларын, сүргүзүлгө, студенттерин болган өскө-даа кижилерин бир дөмдиг, эрес-шүдүгү ажилдааны чедишкенин кол үндөшүн болган.

Ылчаа-даа бисте шийтирилгө айттырлар ам-даа хой дээрин дөмдөлөс чогур. Чамдык Бай-Тайга, Чөөн-Хемчик, Барыш-Хемчик ышкан райондар келир чылдын тарыгалакыга хергелер урезини ам-даа четче арылап, уруу албаан, күсүк чер аңдыгыгазын чамдык акыл-агыйларда кон-чүт оонум чорудуп турар. Амдыкында чор элгү тура, аптас аңдыгыгазынчө бүгү күштү мөңгөсө чогур.

Ажил-агыйларын, рай-кусокмарынын, оларын көзө акыл-агый эргелдериниң чамдык удурткучулары мал акылчынын хожугеринге бо чылдын таарымчалыг байддарын чедир ажилдап шыдап, малдын баш санын өстүрериниң, оон продуктууну көндүдириниң болган мал чемин бекеттериниң панын күсүтпейн турарын четтес деп санаар херек.

Амгы үдө колхозтарынын советтарынын малчыларынын болган тускай эртемчилериниң сонгарлатканыс сорулгазы болза, мал кышта-лашынынга массалык бекеткелди чорудары болур. Малчыларын кышкы үдө ажилдаарында бүгү-ле таарымчалыг байддарын тургузарын, мал кайжааларынын септелгенин дүргө доозарын эки организастарыныг өнөтти-нип келген. Оон-биле калы фермаларже, кыштагларже мал чемини сөөртүрүп, сүт саалдазын нудулатпас дээр саар инектерин эки чемнер-биле чемгерин акыл-агыйын ару-биле организастары чугула.

Т. ЛААСОЛ, республиканын көзө ажил-агый министри.

ХОЙЖУ—ХҮНДҮЛҮГ

Хойжу болуру хүндүлүг. Оон партия болган чазактын беди-биле үндөп турары таварыла анос. Бистин республикада ол буянын мерген-жилге бердигин чус-чүс мурнакчылар бар болгай.

Ол дугайын ылангы беш чылдын бо шийтирилгү чылда ботум үргүлү ботан келир-дир мен. Чурттап эртен-кенис 8-ки беш чылдын эгезинден бээр эш-өөрүмүн мурнакчы дүргүлгөзүгө өөренип, эң ажыктын бистин байддыкыска элчин көрүп туруп, ажылап эгелзэн мен. Ол мени эки күндөргө чедирген. Сески беш чылдын баштайгы чылда көргүзүг-

лерин сеткилим өөрткен: төртүр чус хойга оналштыр 121 хураганны алдым, хой бурзу 2,5 кг дүктү берген. Ол беш чылдын сөөлүгү чыл оон-даа өөрүчүг болган. Иян-чан төртүр чус хойлан-на 133, а хойну баш санын-дан-на 3 кг дүктү кыргып алган мен.

Бо беш чылда база-ла чедишкенин эгелзедим. Эртен үш чыл дүргүзүндө түрүр чус хойга оналштыр ортумаа-биле 130 хураганни менди доруктуруп, хой санын-дан-на 3 кг дүк кыргып алдым.

Бо шийтирилгү чылда бри-

гадаас малчыныры кажан-гындан күженишкенин ажилдап турар. Мал ажилда-чыларынын ортузунга кал-барган Бүгү-өзүндө социалист чарышынга кириккен, кижин бурзу бектик көргүзүлгө болган. Бот-боттары-ныс аравыста чарыш салып алган ажилдап турар бис. Ботум хумда Тыва АССР-ини алдарлыг малчыны Доржу Аныянович Ооржак-биле чарыштыг мен. Чарышын тунгөш, арга-дуржулгавыс үргүзүчү солчуп келдиныс.

Бо кыска чүлгө чогум калдыг арга-дуржулганы ажилдап келгенин тогар-гай санаары берге-дир. Дол-чуз-биле чугалаарга, мал малдын чаш төлүн менди алары-даа, оон дүккүр, эл-кир болуру-даа чүлө оон эленин—кадарчынын ук ажилга сеткил-сагыжында бердигенинден хамааржыр.

Чылдын эң берге элзээ—кыска хынамчалыг бекеткелди баш хуур чорудуп чан-чыккан бис. Ору-Шал брига-дазынын хойжулары амгы үдө кыштагышынга бүрүн бекен. Өт-бүлө бурзуу төрөп хойларга, чаш хура-ганна бээр 10-10 тонна сүгенин боттары бекеткеп, кыштагышынга сөөртүп чедирген. Хойжуларын кыш-таар бажынырын, хой, хура-ган кайжааларын шаг-ла септеп, чыгылаан. Ычанганш кышкы шыгалада биске ы-дыг көңүл көргүчүг анос деп илди-биле чугалап бо-лур бис.

Д.-Н. ООРМАН, «Алдан-Мадыр» советтун хойжуу, Социалист Күш-ажылдык Мадыры.

Бистин чедишкенин

Сүт-баран фермасынын акыл-ишчилери СЭКП-ини XXIV съездинин төгүлүг шийтирилгү амдыралга боттандырышкан, тоску беш чылдын шийтирилгү үшкү чылдын панын оналда-зын Октябрьниң социалист Улуг революциянын 56 чыл болур оюнүк бүдүзүндө күсүдир дээр бо хунерде улуг күженишкенин ажил-дап турар.

Ферма коллективни эртен, тос айларын дүргүзүндө 350 тонна сүтү күрүгө садар оналдазын, 358 тоннага азы 102 хуу күсүткен. Эртен чылдын тос айлары-биле деннээрде фермада сүт саалдазы оран-чок көвүдөн. Саанчылар эртен тос айларда бир инектен 1332 кг сүтү саап алыр хүлээлгенин 101 хуу боттандырган.

Элбек сүт дээр саанчылар аравынга калбарган социалист чарышка Күш-ажылдын Кызыл Тук орденни эдилекчиси Чечек Дамдын шыгарап, чылдын эгезинден үш-

кү кварталдын төңүзүгө чедир бир инектен-не, ортумаа-биле 2230 кг сүтү сагган. Анык саанчы Дайнык-кыс Санчап ботунга бажыла-тынган инек бурзуунден эртен чылдын панын оналда-зын Октябрьниң социалист Улуг революциянын 56 чыл болур оюнүк бүдүзүндө күсүдир дээр бо хунерде улуг күженишкенин ажил-дап турар.

Бистин ферманын саанчы-ларынын мындыг элбек сүтү саап турарынын үндөшүн чүдө? Саар инектерге немел-де чемнерин берип, оларын ажаалдазын акжыткен. Саанчылар боттарынын инек-терин доктаамал бир үдө саа-дарын-даа инектерин эл-чег эзугаар саарын практика-лап келген. Оон-биле холбош-кан өскө-даа чемгеринин ачымында коллектив сүтүн ниити саалдазын көвүдөткөш, күрүгө садарынын панын оналдазын чедишкенин күсүдир турар.

Саанчылар ортузунга социалист чарышты органи-застан, мурнакчыларын арга-дуржулганын непердери-нин талазы-биле ажилдарын чорудуп турар. Ферманын саанчылары болган кадарчы-лары зоветеринарлар өөр-едилгеге билин бекеткеп ту-рарлар. Коллектив 75 тонна сүгө бекеткеп алыр хүлээ-генин 91 тоннага чедирген, бо хунерде хову-шел-дерден саан сөөртүп өгө-лөдөн. Төртүр 100 баш инек-ке оналштыр 90 башаан оонча-менди доруктурган.

Чедишкенин-биле чегер-лестир бисте четтестер чок деп болбас. Бо хунерде ферманын кыска бекеткеп холдулап турар. Кайжаалар-нын чыгылашынын темпиз көңүл оожум. Ын-чанганш ол талазы-биле ажил-ды дүргөдир дээр бүтү күжүүсү салып турар бис.

О. ХОВАЛЫГ, «Найрал» советтун Кара-Тал сүт-баран ферманын эргелекчиси.

Куш ажаакчызы

Делгем куш кажаазында ийн киж ажилдаан тур. Анаа турарга динитиг-ле чүе: дагаалар ында-мында алгыржып, чөм хунаагып, шимзөөн эвес шимзөөн үдү-рүн, мыжиртайчып-ла ту-рар. Ол байдагы, даа-ш-шимзөөн куш кажаанын элери—Ирина Сергеевна Пономарева биле Раиса Александровна, Бояркина чачы-гып калган кире.

— Чайндар кандыгы? Бичин чугалакыглар бис бе?—деп, келген херзөөм чугалааш, Ирина Сергеевна диледи.

— Оо, конгүс-көңгүс. Бо чугураалары шүптүзүн чуга-ш хергелеп турар органи-зацыны чорудар бис. Шалыкын ажилдапас бо-ла, хойну көрдүр бис. Дөөс-пөс чыгып—дээр, шаараш хааржактарда чугураалар көргүс-дир.

Ишчи кижиниң чай-хоуун ажилдап, оон амдыралын-дан ийн-бир чугула болуш-куну билип ап, блокнотума бижип алдым.

Ирина Сергеевна «Көк-Тей»

совхозка беш чыл бурун-гаар келген. Ол куш ажаак-чызы болуп ажилдай берген. Баштайгы үстөлдө анаа бер-гелер таварышкылаан. Иян-чалда-даа билбес ажылынга чоорту чаңгытып, өөрени берген.

— Ам черле чүгө-даа то-рузубс болдум. Ажылымын элзеп билди кылдыр ший-гөдөп алдым. Ылангыла да-гаага чөм каап, таарыштыр үлөп бааринге мергенжип бер-ген мен—дээр, чоргаар каттыра-дыр.

— Кад ажилдап турар экидерин ажилы канды-гыл?—дидим.

— Маана, бо совхозка, келгем-ле кады ажилдап эгелзэн аким черле Раиса Александровна Бояркина чү-ве. Беш чыл дүргүзүндө бот-боттарыныс эки бичип, эзулуг ажишкелер апарды-мыс. Ажилга кызымак, сет-кили биче киж.

— Дагаанын чемгерилгези кандыгыл?

— Зоотехниктиң бир ай дүргүзүндө чаргадар кыл-дыр тургузуп каан чөм ра-ционун ылап сагып турар

бис. Ону шын чарыггап, үлөп-хуваары эргекчө чүгү-ла. Ылангыс кол чемнери—сиген далганын, тиртип каан балык элдин, холук-саалыг чемнерин уууктедир-бейн, доктаамал бөөрге куш-тун күш-денгелди-даа эки, арыг-силгид-даа болур.

Ажыл-ишчи кижилерин ажаалда-лайгаралында 11 муң дагаа бар. Олар чылда бир дагадан-на 190 чугура чынып алыр хүлээлгелг. Эрткен тос айларда мурнак-чы куш ажаакчызы бир дагадан-на 121 чугурагыны чедип алган. Чыл төңүзүгө чедир азаан сөзүн Ирина Сер-геевна күсүдир шыдаар.

Хойну бүдүрелин ак сет-кидиг күсүдир чорудуп бо-луп не кижиниң хөрзөгө чоокта чаа Күш-ажылдын Кызыл Тук орденни чайынай берген. Чыл бүрдө чедип ап келген күш-ажылчы бек-тик көргүзүлгө түнүлгү ол. Анаа сорук кирген, улам эки болган кызымак ажил-дарын бөдүүн ишчи хүлээ-нип турар.

Ш. ДОРЖУ.

ЧУРУНТА: Н. С. Пономарева.

Сорук киргеш...

Бүгү-өзүндө социалист чарышынга кириккен, чедип алган чедишкенин база эртен кыштагышын-да малды бурун кыш ажи-рган, мал ажилынын продукту-ларын бүдүрерин көвүдөп талазы-биле алган хүлээл-генин күсүдиринге күш-ажылчы үлүг-хууун киригени дээр бистин рес-публиканын мал ажилынын мурнакчыларын ССР-ини ор-ден, медальдары-биле ша-наан. Илде бистин брига-да-вынын малчыныры база ба-ры өөрүчүг.

Бригаданын хоочун хойжу-зу Максим Дондукович Сува-дин чазактын дээр хымызасы Ленин орден-биле шаңнаткан. А мөң өмүнү элп Емчур Баллинова Давурунуну бо-луп күш-ажыл партия, ча-зак «Хүндүлгөдир дөмдө» ор-ден-биле демделган. Ам бистин бригаданыста чүлө өр-денни хойжулар бени беш чет-кен.

Тывага хой ажилын улам ынай хожугеринге хемгел-ерин талазы-биле СЭКП об-комунун Х пленумуну доктаа-зын боттандырышкан күш-ажылчы үлүг-хууун кириер дээр, бистин бригаданын малчыныры сорук кириш-кенин ажилдавышкан, бо чылдын малдын чаш төлүн менди камгалап алыр, мал продуктуларын күрүгө са-дар талазы-биле алган соци-алист хүлээлгелерин өй-шанда күсүдир-биле элзеп ажилдарын кылып чоруткан. Эрткен кыжын хойнуң массалыг оолдаашкынынын үзүн-де бригаданын шүдүгү ажил-дан, 100 хойлан-на 92 хура-ганы камгалап ап, бир хойга оналштыр 3,2 кг дүктү кыр-гын алган. Итинин-биле 15 тонна дүктү күрүгө дүжаа-дыныс.

Тоску беш чылдын үшкү чылдаа ажил-агый чедишкенин дээр республика-нын Көзө ажил-агый минис-

терствоу малчыларын чан-чыл болган чайгы надымында бригаданысты 600 рубль-биле шаңнаан. Ол ышкан каш-ла хонук бурчулар РСФСР-ини Көзө ажил-агый министр-ствоунун Хүндүлгө бижин бектиш шаңалдарыныска не-мистен. Ол бүгү хойжу бу-рузун улам сорук кириген.

Бүгү-өзүндө көзө акыл-агый акылдактарынын хүнүгө республиканын бүтү комбайнерлерини кый-гырыгын үндүрүп, оун ажи-дарлаа чедишкенин бот-тандыра дээр ажаалдаже үжөн ажы комбайнын кири-диныс. Ажаалда уезинде ча-дыг урезинишкенин турал-да ажилдын ниити темпиз бектик, бүдүрүчүлүг болган.

Совхоз 7900 тектар тараа култураларын ажаап алар панын. Оун чогур уезин-де ажаап алары-биле ажаал-да аргаттарынын техниктиг хандырылганын эки органи-застан, комбайнерлерин, чо-лаачыларын, план ажилчы-ларынын моральдыг болган

«Кызыл тараачын» совет-тун ажил-ишчилери тоску беш чыл панынын шийтирил-гү үшкү чылдаа эрес-шү-дүгү ажилдап, панын оналдааларын чедишкенин боттандырып турар. Ылангыс советтун хову-шөлдеринге, багыт эвес дүжүт үнгөн. Ол биске өөрүчүг болган.

Дүжүт ажаалдазын шалы-чын чорудуп, оун кыска ху-саада чидиргич оон ажаап алар талазы-биле республиканын бүтү комбайнерлерини кый-гырыгын үндүрүп, оун ажи-дарлаа чедишкенин бот-тандыра дээр ажаалдаже үжөн ажы комбайнын кири-диныс. Ажаалда уезинде ча-дыг урезинишкенин турал-да ажилдын ниити темпиз бектик, бүдүрүчүлүг болган.

Совхоз 7900 тектар тараа култураларын ажаап алар панын. Оун чогур уезин-де ажаап алары-биле ажаал-да аргаттарынын техниктиг хандырылганын эки органи-застан, комбайнерлерин, чо-лаачыларын, план ажилчы-ларынын моральдыг болган

материалдыг согууралын көдүрүп, оларын ортузунга социалист чарышты калбар-тып турган. Оон түнүлгөсү күрүгө 2130 тонна тараа садар планымысты акыр күү-сөдир, күрүгө шыгамырычче 4005 тонна тарааны урганы-мыс—бистин советтун тара-ажылдарынын Бүгү-өзүндө ийн көзө акыл-агый акыл-дактарынын хүнүгө төлө-тиг бөлөс болур. Ол дээр-ге күш-ажылчы улуг тилекте-дир. Ычанганш анаа тараажы бурзу чоргааларын эргэ-нип.

Советтун тараанын кыска хуусаада, чидиргич чок ажаап аларына шөфилер улуг ду-заны көргүскөйнер. Ажаалда эгелзир-билек республиканын «Сельхозтехника» катты-жымчыкчынын автобазанын 22, Кызыл-Майаа АТБ-инин 8 чолдочызы, Кы-зылдан политехникумуну 46 сүргүлү бистин советтот чедип келген. Чолдочылар комбайндан шаңча тараа сөөртүп, а сүргүлүлү советтот тең шаңыга тараа арыггап,

чамдыктары картофель ажаал-дазын ажилдап турганнар. Олар ак сеткидин, ажил-ишке кызымаан көргүзүп, үлүг үлөс-херекти бүдүргө-нөр. Чолдочылардан эштер Зайцев, Русман, Николай, Грейшов, Улигапов, сүргүл-дардан А. Калганова, Т. Тон-кис, В. Назарова оларын дем-делген, эки ажилы дээр өөрүп четтеригенин илередиш түр бис.

Бо байырдалга утукштур советтун малчыныры эки көргүзүлгө ажилдап, өөрү-чүгү чедишкенин биле бол-ган. Күрүгө алыт, сүт, дүк садарынын чыл планын күсүстөткөн. Эртен тос ай-ларда сөжхө 1542 тонна сүтү, 81 тонна дүктү, 336 тон-на элти күрүгө саткан. Бо сан-түн анаа келбээн. Ол дээрде малчын, саанчы, кадар-чы бурзууну шүдүгү күш-ажылынын түнүлгөсү чедип алдыган.

Оон ынай малдан алыр про-дукцияны бүдүрериниң болган оун көндүдириниң бир кол үндөшүн болза малдын чөм-

герилгенин, оон ажаалдазын эки чорудары болур. Эртен чазын-даа, чазын-даа малдын чөмгерилгенин шын кылдып, олар-белчирин чөм ажилдап, оларын семиртилгенин ор-ганизаастыг чорударынче кол ки-чөзгөй уланган турган. Мал-дан алыр продуктуларын планда айтканындан акыр күсүдир турарымыс оон ачы-зында чедип алдыган.

Бистин советтот хүлээген ажил-хөрзөгө бердиген, кы-зымаккай, чүткүлдү-биле чыл бүрдө күш-ажылчы бектик көргүзүлгө чедип ап кел-ген мурнакчылар хой. Оларын бирээни Туран сүт-баран ферманынын эргелекчиси, чоокта чаа Ленин орден-биле шаңнаткан Д. С. Доронин ол. Дмитрий Спиридонович ук ферманын хой чылдар дүргү-зүндө эргелекчилеп келген. Биче сеткидиг, организакчы талантылыг, улус-биле ажил-дап, оларын үдүртүп-башка-рып ап шыдап төлөтүп мөү-шынанын ол көргүскөн. Оон ынай саанчылар Анна Захаро-

ва, Галина Хайдывай, Алек-сандра Кочкина, Любовь Ро-манова оларга чоргааларын бис, оларга бүдүрелинс улуг. Дүргүлгө саанчылар эртен тос айларда бир инектен 2662—2841 литр сүтү түс-түзүндө сагганнар. Олар-дын чамдыктары чылда алган хүлээлгенин күсүдиркенин. Мурнакчыларын одурунда бызаа ажаакчылары Сан-дан Торлаа, Күжүгет Сүргакчы олар база бар. Ажил-ишчи кижилер бызаанын хонукта ортукка немелде дензизин 720—763 грамм чедирин, эки көргүзүлгө болтулаан.

Амгы үдө кол ажилымыс—кыштагышынга бекеткеп. Келер кыска утукштур мал чөм—хойжу кыштагырга, фермаларга чедир, малчы-нарын чурттап оран-сапа-

